

Vantaan kaupungin lausunto hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi talous- ja velkaneuvonnasta

Lausuntopyyntö TEM/1033/03.01.01/2017

Onko esitysluonnos mielestänne hyväksyttävissä?

Kyllä, tietyin muutoksin.

Talous- ja velkaneuvonnan järjestäminen ja tuottaminen 2 §

Oikeusaputoimisto on luonteva paikka järjestää talous- ja velkaneuvonnan palveluita jatkossa, mikäli siirtyminen toteutetaan. Lakiehdotuksen henki siitä, että kaikilla on ajasta ja paikasta riippumatta samanlaiset mahdollisuudet saada juridista talous- ja velkaneuvontaa on kannatettava. Uuden palveluntoteuttajan on myös huolehdittava jatkossa henkilöstön riittävästä täydennyskoulutuksesta (nykyisin mm. KKV:n koulutukset 4 pv/vuosi).

Ehdotuksesta puuttuu neuvonnan vaikuttavuuden näkökulma. Tulevaisuuden työskentelyn mallissa tulee huolehtia talousneuvonnan säilymisestä ja sen integraatiosta osana kunnan ennaltaehkäisevää hyvinvointityötä sekä muuta sosiaali- ja neuvontatyötä. Vantaalla valtaosa asiakkaista on kunnan muiden palveluiden piirissä ja talous- ja velkaneuvonnalla on merkittävä rooli asiakkaalle tarjottavassa palveluketjussa. Suuri osa talous- ja velkaneuvonnan työstä on kuntalaisen omaan talouteen liittyvää ennalta ehkäisevää tai korjaavaa talousneuvontaa, varsinaisen velkajärjestelytyön rinnalla. Mahdollisen uudistuksen jälkeen on huolehdittava, että talous- ja velkaneuvonnan toiminnassa on oltava jatkossakin yhteys kaikkeen ennaltaehkäisevään työhön, sosiaalitoimeen sekä erityisesti sosiaaliseen luototukseen.

Uudessa palvelussa tulee säilyttää talousneuvonta vähintään yhtä isossa roolissa kun se on kunnissa nyt. Työ ei saa keskittyä pelkästään juridisen neuvonnan antamiseen ja tuomioistuinten avustamiseen. Näin ollen palvelun tuottamiseen ehdotettu 7,7 Me rahoitus on merkittävästi liian pieni: sillä ei voida taata nykyistä Vantaan palvelun tasoa eikä saada palveluita valtakunnallisesti riittävälle tasolle.

Ostopalvelut 5 ja 6 §

Vantaan kaupungin mielestä ostopalveluiden merkittävä käyttö voi estää lain tarkoituksen tarjota palveluita asuinpaikasta riippumatta.

Toimeksiantosopimuksen perusteella palvelua tuottavien tahojen kanssa solmittavien sopimusten sisällöstä ei säädetä lakiluonnoksessa, ainakin minimisisältö tulisi kirjata lakiin.

Siirtymäsäännökset 11 §

Nykyisten palveluntuottajien sähköisten aineistojen siirron toteutus ja tietoturvakysymysten ratkaiseminen tulee olla uuden palveluntuottajan vastuulla ja kustannuksella. Samalla on varmistettava asiakkaan oikeus saada laadukasta ja katkeamatonta palvelua palveluja siirrettäessä Oikeusaputoimistolle.

Lakiluonnoksessa mainitaan: ” Tehtävän siirtävä palveluntuottaja vastaa kuitenkin kaikista velvoitteista, jotka aiheutuvat sen toiminnasta talous- ja velkaneuvonnan tuottajana”. Esitystä tulee tarkentaa lakitasolla tai yksityiskohtaisissa perusteluissa mm. työnantajavelvollisuuden, muutosturvan, vahingonkorvausvaatimusten, toimeksiantosopimusten irtisanomisen ja päättymiseen liittyvien sanktioiden sekä korvauksetta siirtymättömien asiakasasioiden arkistoinnin osalta.

Muut mahdolliset kommentitne esitysluonnoksesta

HYVÄT KÄYTÄNNÖT JA SÄHKÖINEN TALOUS- JA VELKANEUVONTA

Oikeusaputoimiston työjärjestyksissä tulee ottaa mallia erityisesti isojen kaupunkien hyvistä käytänteistä palveluiden tuottamisessa.

Sähköisten palveluiden kehittämisessä on kustannustehokasta hyödyntää jo kehitettyjä verkkopalveluita. Tästä hyvä esimerkki on Vantaan kaupungin sähköinen Oma Vantaa – palvelu, jossa talous- ja velkaneuvontaan hakeutuminen ja asiointi on sähköistetty. Mielestämme henkilökohtainen asiointi on tärkeää ja välttämätöntä myös jatkossa. Verkkoasioinnin avulla voidaan kuitenkin tehostaa ns. rutiiniasiointia, yksinkertaistaa asiakirjojen lähetystä ja säästää täten aikaa asiantuntija- ja neuvontatyölle sekä asiakkaan kohtaamiseen. Vantaalla talous- ja velkaneuvonnan asiakasmääriä on onnistuneen sähköistämisen myötä pystytty nostamaan 600 asiakkaasta / vuosi, 2000 asiakkaaseen vuodessa. Sähköistämisessä tulee huomioida prosessin sähköistämisen lisäksi myös prosessin muutokset ja asiakkaan tuki sähköisten palveluiden käyttöön. Lisäksi sähköisten palveluiden kehittämisessä on huomioitava myös taloudellisen ohjauksen ja neuvonnan osuus.

KOMMENTTI LUONNOKSESSA ESITETTYYN HENKILÖSTÖN SIIRTYMISEEN

Henkilöstön osalta esityksessä on lähdetty siitä, ettei kysymys olisi liikkeen luovutuksesta – toisin kuin maakuntauudistukseen liittyvissä hallituksen lakiesitysluonnoksissa. Perusteluna on käytetty sitä, että ”liikkeenluovutuksen periaatteita ei voida soveltaa, koska talous- ja velkaneuvonnan tuottaminen ei ole voimassa olevan lain mukaan kuntien velvollisuus, vaan ne hoitavat tehtävää sopimusperusteisesti ja ovat saaneet siihen rahoituksen valtiolta”.

Perustelulla ei ole mitään oikeudellista merkitystä, koska liikkeenluovutus on juridinen ilmiö, johon on sovellettava EU:n liikkeenluovutusdirektiivin periaatteita. Siten lainsäädännössä tulisi olla selkeä säännös, joka turvaa henkilöstön aseman muutoksessa. Säännöksen mukaan voitaisiin toimia kuten maakuntauudistuksessa eli henkilöt, jotka ovat kunnassa talous- ja velkaneuvonnan tehtävissä 100 prosenttisesti siirtyisivät liikkeenluovutuksella kunnilta valtiolle.

